

Dieťa sa nevie učiť alebo má ťažkosti s učením

PRÍBEHY RODIČOV:

1. Naša jedenástočná vnučka má stály problém v škole. Doma sa všetko naučí a vie, ale keď jej dá učiteľ otázku, nevie odpovedať. Chce sa učiť, s tým nemáme problém, no akoby jej to nešlo do hlavy. Nepamätá si učivo a nevie ho o pár dní použiť. Jednoducho sa dostane pred tabuľu a nevie odpovedať na otázku, zapojiť sa do diania v triede.
2. Mám deväťročného syna, ktorý má doteraz problém s diktátmi. V ostatných predmetoch je šikovný, samostatný, napríklad má dobrú pamäť na cudzie jazyky. Nevie, čo mám robiť. Mám navštíviť psychológa?

„Moje dieťa nie je hlúpe.“ Túto vetu počúvajú odborníci od zúfalých rodičov, ktorí bezradne krútia hlavou nad svojim dieťaťom, ktoré sa odmala javilo ako šikovné, zvedavo sa učilo a zrazu má problémy pri čítaní, písaní a počítaní. Deťom sa s pribúdajúcimi nárokmi v ročníkoch zhoršujú školské výsledky a často od rodičov aj učiteľov počúvajú, že sú lenivé a málo sa snažia, že v škole nedávajú pozor a že sa im nechce učiť.

Pri nástupe do školy sa u dieťaťa s poruchami učenia prejavujú najmä ťažkosti s písaním a čítaním. Pri čítaní dieťa vynecháva alebo si zamieňa písmená, problémy mu spôsobuje spájanie písmen dohromady, priradovanie písmen k hláske, rozčlenenie slova a podobne. Vo vyšších ročníkoch má problém pochopiť podstatu textu alebo inštrukcie, ktoré zadáva učiteľ, na úlohy potrebuje oveľa viac času ako spolužiaci, nevie sa sústrediť.

PRÍKLAD, ABY STE POCHOPILI, ČO SA DEJE

V HLAVE DIEŤAŤA PRI PÍSANÍ DIKTÁTU:

Správne napísať slová znamená zvládnuť naraz niekoľko čiastkových procesov. Dieťa musí počúvať svoju učiteľku a nesmie sa dať rozptýliť inými zvukmi, ako je napríklad šepot kamaráta, spadnuté pero, auto idúce po ceste alebo kroky školníka na chodbe. Zo všetkých zvukov, ktoré počuje súčasne, musí vyčleniť hlas učiteľky a sústrediť sa iba naň. Potom má slová, ktoré učiteľka diktuje, krátko podržať v pamäti. Ďalej je potrebné, aby dieťa rozdelilo slovo na jednotlivé hlásky, musí sluchom rozlíšiť, z ktorých hlások sa slovo skladá. Dokonca musí vedieť tieto hlásky odlišiť od hlások, ktoré znejú podobne. Nesmie si teda zamieňať b – p, d – t, g – k, dlhé a krátke samohlásky. Potom musí vedieť vyhľadať správne tvary písmen k príslušným hláskam. To znamená, že vo svojej pamäti nájde, ako tieto počuté hlásky vyzerajú, keď sú napísané. Pri vyhľadávaní správnych tvarov písmen si znova musí dať pozor na to, aby nezamenilo písmená s písmenami, ktoré vyzerajú podobne, ako napríklad d – b, n – m, u – n, o – a atď. Počuté hlásky spojí s videnými písmenami, musí spojiť počuté s videným. Keď sa mu podarí i toto, musí mať správnu koordináciu oka a ruky, musí vedieť spojiť obraz písmen a svoje pohyby pri písaní. Okrem toho dbá na to, aby písmená umiestnilo na papieri na správne miesto a v správnej polohe, pričom

je dôležitá priestorová orientácia dieťaťa. Kým prebiehajú všetky tieto procesy, podľa Brigitty Sindelarovej (2000) dieťa dáva pozor na to, aby nepoprehadzovalo poradie a postupnosť hlások a písmen. Až keď zvládne všetky tieto čiastkové procesy, bude diktované slovo správne napísané na papieri. Zdá sa vám to ťažké? Tak si uvedomte, aké ťažké to je pre dieťa!

Tieto úkony dieťa zvládne iba za predpokladu, že základné funkcie, ktoré sa podieľajú na procesoch vnímania, myslenia a rozhodovania, nie sú oslabené. V opačnom prípade hovoríme o tzv. deficitoch čiastkových funkcií v spracúvaní informácií, ktoré sa môžu prejavovať ako symptóm porúch učenia, správania a pozornosti. Ak sa prejavy porúch učenia, správania a pozornosti včas diagnostikujú a podchytiť, je veľká šanca, že sa dieťaťu pomôže predísť problémom v učení a správaní, ktoré výrazne ovplyvnia jeho ďalší život.

Metóda doktorky Sindelarovej alebo o deficitoch čiastkových funkcií dieťaťa

Jednou z metód zisťovania príčin ťažkostí v učení je diagnostická metóda, ktorú vyvinula rakúska psychologička doktorka B. Sindelarová. Na Slovensku sa jej metóda využíva už niekoľko rokov a predstavuje jedinečnú ucelenú metódu, ktorá okrem komplexného diagnostikovania ponúka aj konkrétny spôsob nápravy oslabených čiastkových funkcií. V Bratislave pôsobí Centrum Dr. Sindelar, ktoré zastrešuje autorka, a má výborné výsledky. Odborník na metódu urobí

Dieťa a rozvod rodičov. Ako minimalizovať následky rozvodu na dieťa

PRÍBEHY RODIČOV:

1. Nevieľm, ako mám správne vysvetliť osemročnej dcérke, že jej rodičia sa budú rozvádzať. Už vyše mesiaca s manželom žijeme oddelene, dcérke sme zatiaľ povedali, že ocko teraz býva u dedka, lebo mu pomáha v domácnosti. Samozrejme, dcérka a jej otec sa spolu stretávajú, berie si ju k sebe vždy, keď nie je v práci. No ešte nechápe, čo bude nasledovať po rozvode. Netuším, ako mám takej malej osôbke vysvetliť, že jej rodičia sa už neľúbia a nebudú ďalej spolu. Ak by som si v budúcnosti našla nového partnera, ako to bude také dieťa znášať? Nechcem jej ublížiť.

2. S otcom svojho desaťročného syna som sa rozišla pred šiestimi rokmi. Dlhو neprejavoval o syna záujem, až posledné tri roky sa mu venuje na sto percent a donedávna mu bol naozaj otcom. Môj syn u svojho otca často nocoval, kedykoľvek chcel, a to aj mimo dohodnutej starostlivosti. Žijem s priateľom a so synom asi päť rokov v jednej domácnosti a vychádzame spolu dobre. Jeho otec si však teraz našiel priateľku a syna začal odsúvať, zoznámil ju s ním bez toho, aby mu o tom vopred povedal. Na syna to malo veľmi zlý vplyv, trvá na tom, aby sa odsťahovala, nemá ju rád, stále plače, volá mu a dožaduje sa jeho pozornosti. On a jeho priateľka mu stále hovoria, že sa s tým musí zmieriť, no syn to nedokáže akceptovať.

ROZVOD je slovo, ktoré od nás nechce počuť ani jeden človek, ktorý nás má rád. Všetci tušia, koľko bolesti a problémov nám to v živote prinesie. Dieťa ťažko prežíva skutočnosť, že rodičia, ktorých miluje a ktorí milujú jeho, sa už nemajú radi a nedokážu žiť spolu. O rozvode a o tom, čo to znamená, treba deťom povedať primerane veku. Všetkými prostriedkami ich treba zabezpečiť, že rozvod medzi dieťaťom a rodičmi neexistuje, že ich stále ľúbite a navždy budete.

Pre všetkých, najmä pre deti, je rozvod druhou najtraumatizujúcejšou udalosťou v živote. V rebríčku bolestných zážitkov nasleduje hneď po smrti rodičov. Ak je rozvod ťažký pre dospelých, čo potom povedať o deťoch? Či si to rodičia chcú priznať, alebo nie, rozvodom je zasiahnuté každé dieťa. Azda menej to platí vtedy, keď rozvod prebehol pokojne a „zdravo“ pre deti aj rodičov. Deti vnímajú napätie, ktoré rozvodu predchádza, aj celé neharmonické obdobie vrcholiace zväčša odchodom jedného rodiča zo spoločnej domácnosti. Okrem „inteligentných“ rozvodov sa však vyskytujú aj desivé, ktoré majú jednu vec spoločnú: znepriatení rodičia zneužívajú deti na svoj boj proti druhému partnerovi. Deti bývajú do rozvodu kruto vtiahnuté, stávajú sa prostriedkom vydierania, svedkami hádok a nezriedka aj násilia.

RADY NA POMOC DEŤOM, ABY SA OPTIMÁLNE

VYROVNALI S ROZVODOM:

- Taká skúsenosť vzbudzuje u detí neistotu, napätie a úzkosť. Treba si uvedomiť, že aj keď deti neplačú, nerobia scény, nekričia, neutekajú z domu, neznamená to, že netrpia. Už iba samotný fakt, že rodičia bývajú počas rozvodu a najmä po ňom zamestnaní množstvom problémov, často sú podráždení alebo, naopak, depresívni a apatickí a nemajú na deti čas, je dostatočným dôvodom, aby sa deti cítili osamotené a neisté.
- Na prvom mieste by pre oboch rozhnevaných partnerov malo byť šťastie a spokojnosť dieťaťa. Lenže zlosť, hnev a vzájomné obviňovanie to rodičom nedovolia, hoci by sa mali naučiť komunikovať stručne a k veci a za nijakých okolností by sa nemali pred dieťaťom hádať!
- Ako to dieťaťu povedať? Nie je pre nás jednoduché hovoriť o svojom súkromí s dieťaťom a zverejňovať niečo, čo je asi veľmi bolestivé. Aj dieťa má však právo vedieť, čo sa deje, keď sa to týka jeho života. Ťažko môžete šesť- či desaťročnému dieťaťu argumentovať nefunkčným vzťahom, ale skúste to príkladmi z okolia. Čo sa deje, keď si nerozumie s niektorým spolužiakom či kamarátom? Nechce sa s ním stretávať, vyhýba sa mu, no aj tak ho pozdraví. Stále dieťaťu opakujte, že nepríde ani o jedného z vás a že vás bude mať ako rodičov stále pre seba (aj keď nie pri sebe). Keby ste mali problémy, hádky a dieťa by videlo nedorozumenia, lepšie by sa vám vysvetľovalo, že sa niečo deje. No je vhodné, že niečoho takého ste svoje milované dieťa (obaja – otec aj matka) ušetrili.
- Hľadajte a vytvárajte príležitosti, ako dieťaťu postupne hovoriť, čo sa zmení v jeho živote a čo to preň znamená. Spolu si sadnite a porozprávajte sa. Urobte to tak, aby tomu porozumelo. Deti sú spravidla oveľa vnímavejšie na dianie v rodine, ako sme ochotní pripustiť. Výskumy ukázali, že rodičia až prekvapujúco často usudzujú, že rozvod sa ich detí predsa nijako netýkal a že ho nevnímali. Nie je to pravda.

Kyberšikanovanie ako fenomén digitálnej doby

PRÍBEHY RODIČOV:

1. V mobile môjho dvanásťročného syna som našla hnusné esemesky. Vyzerá to, že spolužiaci sa mu vyhrážajú, hrubými slovami ho napádajú a nadávajú mu. Nevedela som, že má v triede nejaký problém. Čo mám robiť? Syn nechce, aby som niečo podnikala, a len ma prosí, aby som to nechala tak.
2. S jedenásťročnou dcérou sme sa presťahovali do iného mesta. Keď začala chodiť do novej školy, na facebook aj mobil dostávala správy, ktorými ju bývalí spolužiaci upozorňovali na profil, ktorý jej vyrobili. Jeho obsahom boli fotomontáže, ako napríklad pije alkohol, fajčí za školou, s niekym sa bozkáva, ktoré neboli pravdivé. Pokúšali sa ju zdiskreditovať pred novými spolužiakmi. Veľmi ju to trápi a ja jej neviem pomôcť.

Kyberšikanovanie je šikanovanie prostredníctvom nových informačných a komunikačných technológií, ako sú internet, mobil, počítač, tablet.

JEHO ZÁKLADNÉ ZNAKY SÚ PODOBNÉ AKO PRI ŠIKANOVANÍ:

- 1. JASNÝ ÚMYSEL UBLÍŽIŤ DRUHÉMU** Napríklad ohováranie, odhalenie súkromných faktov, fotografií, názorov, ale aj posmievanie, nadávanie a vylúčenie zo spoločnosti ostatných.
- 2. ÚTOČNÍKOM MÔŽE BYŤ JEDNO DIEŤA ALEBO SKUPINA DETÍ**
- 3. INCIDENTY SÚ OPAKOVANÉ** Jednorazová akcia sa väčšinou za šikanovanie nepovažuje.
- 4. NEPOMER SÍL MEDZI ÚTOČNÍKOM A OBEŤOU** Prevaha útočníka či bezbrannosť obeť môže byť skutočná alebo zdanlivá, prameniaca z osobnej sily, zo sebavedomia, z pocitu menejcennosti jedinca alebo z prevahy skupiny.

V odbornej literatúre sa môžeme stretnúť s rôznymi pomenovaniami kyberšikanovania ako *cyberbullying*, *elektronické šikanovanie* či *elektronická agresia*.

VYSKYTUJÚ SA TIETO TYPY KYBERŠIKANY:

- **ON-LINE PROVOKOVANIA** – správy, často s urážlivým alebo vulgárnym textom, ktoré žiadajú reakciu, provokujú a chcú vtiahnuť do podobného štýlu komunikácie.
- **ON-LINE OBŤAŽOVANIA** – široká škála možností, ako niekomu zneprijemňovať život posielaním opakovaných e-mailov, fotografií, chatov, komentárov. Agresor opakovane prezvára mobilom, posiela nechcené správy cez mobil, zaplňa e-mailovú schránku správami. Snaží sa nabúrať do profilu obeť, zmeniť jej heslo, upravuje pôvodné správy, vydiera ju, manipuluje pod hrozbami či zverejnením ďalších nevhodných fotografií.

- **OČIERŇOVANIE (OHOVÁRANIE)** – šírenie klebiet, hanlivých nepravd, výmyslov o obeti. Cieľom je zničiť alebo poškodiť dobré meno obete, narušiť jej vzťah s priateľmi, ľuďmi okolo nej.
- **ON-LINE NAPODOBŇOVANIE** – útočník sa vydáva za obeť, chce ju dostať do problémov. Patrí sem vypracúvanie profilov, krádež identity, vytvorenie webovej stránky, blogu, kde si robí žarty z obete, šíri o nej nepravdy a často v jej mene ubližuje ostatným. Za tým všetkým je často snaha dostať obeť do problémov.
- **ODHALOVANIE** – môže ísť o zverejnenie fotografií, obrázkov, videí, často kompromitujúcich, intímnych, na internete. Agresor sa pokúša o získavanie osobných údajov a ich následné zneužitie.
- **VYLÚČENIE Z ON-LINE SKUPINY** – to, čo je v reálnom svete pre mladých ľudí nepredstaviteľné a ťažko zvládnuteľné, sa stane v on-line svete! Ide o zámerné, hrubé vyčlenenie obete. Nedovolia jej vstup do chatovacích miestností, jej meno chýba v zozname priateľov, ignorujú ju v diskusiách a, samozrejme, všetci jej dajú pocítiť, že nie je vítaná.
- **PRENASLEDOVANIE, CYBERSTALKING** – častou formou prenasledovania je stále obťažujúce zasielanie vírusov, spamov, hromadných správ. Horšie je prenasledovanie, ktoré vznikne zo záujmu o obeť, a jeho cieľom je lepšie spoznať či získať si osobu prenasledovania. Prenasledovateľ to robí kontrolou e-mailov, profilov obete, stopovaním jej komunikácie, môže sa zamerať aj na jej blízkych ľudí. Vytvára si databázu a dotvára to fotografovaním objektu svojho záujmu.

navigujeme deti na
bezpečné e-chodníčky
www.detinanete.sk